

**ЧОРНОМОРСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПЕТРА МОГИЛИ
ІНСТИТУТ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ
Кафедра публічного управління та адміністрування**

БЛАЩУК КОСТЯНТИН ІГОРОВИЧ

**Впровадження сучасних інноваційних технологій публічного управління
в діяльність органів державної влади**

Спеціальність: 281 Публічне управління та адміністрування

АВТОРЕФЕРАТ

магістерської роботи на здобуття наукового ступеня
магістра публічного управління

Миколаїв – 2019

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми визначається потребою проведення дослідження ефективності інновацій у реформуванні публічного управління в Україні.

Втілення в життя реформ у сфері публічного управління потребує наукового обґрунтування соціальної сутності та напрямів реалізації цього процесу. Традиційно в науці подібне концептуальне обґрунтування здійснюється на основі певних наукових принципів, об'єднаних у методологічні основи тієї чи іншої галузі знань чи теорії. Аналіз методів здійснення адміністративної реформи як засобу управлінських інновацій є однією з пріоритетних проблем теорії державного управління на сучасному етапі розвитку. Встановлення чіткого кола аспектів, що характеризують суть будь-якого поняття, є початковим моментом для вибору цілей, структури й обсягу подальших досліджень. Методи аналізу управлінських інновацій передусім визначається змістом основних понять, що характеризують дане явище. Найбільше теоретико-методологічне навантаження несе поняття «інновація» та його галузева конкретизація – «управлінська інновація». Їх зміст є надзвичайно багатовимірним, оскільки вказані поняття широко застосовуються для дослідження різноманітних соціальних проектів практично в усіх гуманітарних та переважній більшості технічних наукових галузей. Поняття «інновація» відповідає англійському «innovation». Буквальний переклад з англійського означає «введення новацій» і найкраще відповідає змісту слова «нововведення». Інновації чи нововведення поширюються на весь спектр соціальних явищ та процесів - новий порядок, новий звичай, новий метод, нова форма управління тощо.

Науково-теоретичною основою магістерської роботи стали наукові праці вітчизняних та зарубіжних науковців присвячені теоретичним та практичним проблемам впровадження інноваційних технологій в публічному управлінні, таких як: В. Баранніка, О. Голобуцького, А. Дагаєва, О. Дегтяренка, Г. Ковальова, В. Колоколова, С. Кравченка, О. Лащенко, В. Македона, В. Мартиненка, М. Матвеевої, Г. Одінцової, Т. Парвіної, Т. Пахомової, В. Рача, Р. Рудніцької, П. Цегольника, І. Чикаренко, Ю. Шарова, В. Шопенко, П. Друкера та ін. присвячені теоретичним та практичним проблемам впровадження інноваційних технологій в публічному управлінні.

Протягом останнього часу настає поширення явищем практичне використання різних бізнес-стратегій в публічному управлінні, а саме: електронного врядування (e-government), а також: кейсів «уряд – урядові» («government to government»), «уряд – громадянам» («government to citizens») та «уряд – бізнесу» («government to business»).

Мета і завдання дослідження. Метою даної роботи є дослідження в оцінюванні впровадження сучасних інноваційних технологій публічного управління. Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити такі завдання:

- охарактеризувати проблематику та джерельну базу дослідження впровадження інновацій в публічному управлінні в Україні;
- розкрити сутність інновацій, як децентралізованої публічної муніципальної влади територіальної громади;
- виявити основні ознаки інноваційних технологій, як суб'єкту місцевого самоврядування;
- визначити місце інноваційних технологій у формуванні публічної муніципальної влади;
- з'ясувати роль інноваційних технологій в реалізації повноважень місцевого самоврядування в Україні;
- обґрунтувати правові основи і напрямки модернізації органів публічної влади через впровадження інноваційних технологій;
- сформулювати конкретні пропозиції щодо модернізації організаційно-правових форм органів публічної влади через впровадження інноваційних технологій.

Об'єктом дослідження є установи та заклади органів місцевого самоврядування та держави.

Методи дослідження. Методологічну основу дослідження складає сукупність загальнонаукових методів наукового пізнання (логічний, правової, історико-функціональний, соціологічний, системно-структурний и др.).

Наукова новизна одержаних результатів визначається тим, що здійснене комплексне дослідження інноваційних технологій як форми публічної муніципальної влади в умовах муніципальної демократії, виявлені фактори, що негативно впливають на реалізацію впровадження інноваційних технологій в органах влади.

Практичне значення одержаних результатів полягає у тому, що висновки й пропозиції викладені в дослідженнях можуть бути використані у подальших дослідженнях інноваційних технологій в Україні; у навчальному процесі для підготовки лекційного матеріалу з дисциплін «Публічне управління», «Місьцеве самоврядування», «Державне будівництво та місьцеве самоврядування в Україні» й ін.; для вдосконалення законодавства, зокрема, при розробці нового Закону України «Про впровадження та використання інноваційних технологій в органах публічної влади».

Структура магістерської роботи обумовлена метою, завданнями і логікою дослідження і складається з вступу, трьох розділів, висновків, списку літератури. До тексту додано список використаних джерел (79 найменування). Загальний обсяг роботи становить 123 сторінок, з яких обсяг основного тексту – 115 сторінки.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

У вступі обґрунтовано актуальність теми, сформульовано мету та основні завдання, об'єкт і предмет, методи дослідження, висвітлено наукову новизну і практичне значення виконаної роботи. Наведено результати апробації основних положень та особистий внесок автора дослідження.

У першому розділі «Теоретичні та методологічні засади дослідження інновацій у публічному управлінні» розглядаються теоретичні та методологічні основи дослідження інновацій у публічному управлінні.

Підрозділ 1.1. «Інновації в публічному управлінні як об'єкт наукового дослідження» присвячений аналізу стану наукової розробки проблеми у вітчизняній та зарубіжній науці.

Важливою групою джерел для написання магістерської роботи є напрацювання вітчизняних та зарубіжних (В. Баранніка, О. Голобуцького, А. Дагаєва, О. Дегтяренка, Г. Ковальова, В. Колоколова, С. Кравченка, О. Лашенко, В. Македона, В. Мартиненка, М. Матвеевої, Г. Одінцової, Т. Парвіної, Т. Пахомової, В. Рача, Р. Рудніцької, П. Цегольника, І. Чикаренко, Ю. Шарова, В. Шопенко, П. Друкера, та ін.) науковців, а також нормативно-правові акти: закони України, укази Президента, Постанови й розпорядження Кабінету Міністрів, акти органів місцевого самоврядування.

Зроблено висновок, що на даний час, протьюгом останнього часу настає поширеним явищем практичне використання різних бізнес-стратегій в публічному управлінні, а саме: електронного врядування (e-government), а також: кейсів «уряд – урядові» («government to government»), «уряд – громадянам» («government to citizens») та «уряд – бізнесу» («government to business»).

У підрозділі 1.2. «Особливості дослідження інновацій у публічному управлінні» розкрита особливостей дослідження інновацій у публічному управлінні, як децентралізованої публічної муніципальної влади територіальної громади.

З'ясовано, що інновація – означає «введення новацій» і найкраще відповідає змісту слова «нововведення». Інновації чи нововведення поширюються на весь спектр соціальних явищ та процесів - новий порядок, новий звичай, новий метод, нова форма управління.

Інновація є результатом діяльності з оновлення, перетворення попередньої діяльності, що приводить до заміни одних елементів іншими або доповнення наявних новими.

Зроблено висновок, що інновації в публічному і муніципальному управлінні треба розглядати як нові форми і методи роботи органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, нові управлінські технології, підходи та інструменти, які використовуються для розв'язання завдань, з одного боку, для удосконалення самої системи публічного управління, а з іншого, – для забезпечення суспільного розвитку.

У другому розділі *«Особливості запровадження інноваційних технологій в публічному управлінні»* визначені основні ознаки особливостей введення інноваційних технологій в публічному управлінні місцевого співтовариства, як суб'єкту місцевого самоврядування його місце в системі публічної муніципальної влади.

У підрозділі 2.1. *«Поняття та суть сучасних інноваційних технологій в публічному управлінні»* визначено, що інноваційна діяльність в органах публічного управління безпосередньо пов'язана з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, прикладом цього є введення електронного врядування, який включає в себе аналіз низки показників: таких як розвиненість он-лайн послуг (OSI), телекомунікаційної інфраструктури (ТІ) та людського капіталу (HCI).

З'ясовано, що вкрай важливими є теоретико-прикладне розуміння понять, моделей, принципів побудови та функціонування інноваційної діяльності, стратегічного управління нововведеннями, методики стратегічного аналізу та діагностування інноваційного потенціалу органів публічної влади, моделі прогнозування поширення нововведень тощо. Види та способи технологічного супроводу інноваційної діяльності забезпечують її результативність шляхом використання різного роду інформаційно-комунікаційних і соціальних технологій. Цікавим для розробки є різність технологій (як упорядкований набір методів і засобів, інших інструментів) для підтримки, прийняття та реалізації стратегічного рішення різного характеру, зокрема з узгодження цілей за рівнями управління, визначення пріоритетів інноваційного розвитку системи органів публічної влади тощо. Перелік цих видів і способів супроводу інновацій можна розширити тими, що стосуються організації та управління, сертифікації її результатів.

У підрозділі 2.2. *«Форми та інструменти інноваційних технологій в публічному управлінні»* показано, що інновації в публічному і муніципальному управлінні слід розглядати як нові форми і методи роботи органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, нові управлінські технології, підходи та інструменти, які використовуються для розв'язання завдань, з одного боку, для удосконалення самої системи публічного управління, а з іншого, – для забезпечення суспільного розвитку. Ці інновації передбачають виявлення і використання потенціалів системи публічного управління та об'єктів її впливу на основі емпіричного досвіду і новітніх наукових досягнень. Інновації в публічному і муніципальному управлінні реалізуються через інноваційні проекти. Якщо проект у загальному розумінні – це унікальне починання, послідовність певних дій, комплекс заходів щодо досягнення певної мети, який інтегрує в собі як певну ідею, задум та дії щодо втілення цього задуму в життя, то інноваційний проект – це ексклюзивний комплекс взаємоузгоджених заходів і відповідних ресурсів, в якому застосовуються нові ідеї, підходи, інструменти, технології та інші.

У третьому розділі *«Перспективи запровадження інноваційних технологій в публічному управлінні»* розглядаються перспективи запровадження інноваційних технологій в публічному управлінні обґрунтовані правові основи і напрямки модернізації органів самоорганізації населення, як інституту муніципальної демократії, сформулювати конкретні пропозиції щодо модернізації технологічних форм муніципальної демократії.

У підрозділі 3.1. *«Електронне врядування, як засіб публічного управління»* визначено, що у Державній стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року визначено пріоритетні напрями розвитку регіонів, зокрема, щодо підвищення ефективності діяльності місцевих держадміністрацій, удосконалення взаємовідносин між місцевими держадміністраціями та фізичними і юридичними особами шляхом запровадження системи електронного врядування.

Таким чином, в Україні в цілому створена відповідна законодавча і нормативно-правова база з питань електронного урядування, однак їй притаманна низка недоліків: неповнота, декларативність, несистемність, нечіткість, недостатня взаємоузгодженість документів та відповідність міжнародним нормам, насамперед європейським, втрата актуальності, що є суттєвим стримуючим фактором розвитку цієї сфери і однією з основних причин втрати Україною своїх позицій у міжнародних рейтингах з розвитку інформаційного суспільства та електронного урядування.

Встановлено, що основними цілями електронного урядування є такі:

- підвищення якості та доступності публічних послуг для громадян та бізнесу, спрощення процедур і скорочення адміністративних витрат;
- підвищення якості управлінських процесів, контроль за результативністю та ефективністю діяльності органів публічної влади та органів місцевого самоврядування;
- забезпечення відкритості інформації про діяльність органів публічної влади й органів місцевого самоврядування, розширення доступу до неї та надання можливості безпосередньої участі людини та інститутів громадянського суспільства в процесах підготовки й експертизи проектів політико - адміністративних рішень.

Реалізація принципу єдиних технічних стандартів в електронному урядуванні передбачає розробку та впровадження технічних регламентів, стандартів, єдиних форматів та протоколів, узгоджених з відповідними міжнародними документами, що стосуються стандартизації та уніфікації діяльності органів влади, надання ними адміністративних послуг, формування електронних інформаційних ресурсів, електронного документообігу, електронного цифрового підпису тощо. Порушення цього принципу взагалі унеможливує електронну інтероперабельність та взаємодію органів публічної влади між собою, з громадянами та бізнесом.

У підрозділі 3.2. «*Етапи та принципи модернізації інноваційних технологій в публічному управлінні на прикладі України*» показано, що запровадження та розвиток електронного урядування та електронної демократії в Україні є складним, багатограним, витратним, залежним від багатьох факторів впливу процесом, і тому досить ризикованим з точки зору успішності його реалізації згідно визначених термінів та ресурсів. З метою зменшення рівня ризику та підвищення ефективності контролю цей процес розбивають на окремі взаємозв'язані етапи (етапізація), по завершенню кожного з яких здійснюються необхідні коригуючі дії: уточнюються цілі, завдання, ресурси, терміни, виконавці тощо.

Етапізація є специфічною для України оскільки здійснюється на основі стратегії розвитку електронного урядування та електронної демократії, яка формується виходячи з особливостей розвитку і можливостей країни. Тому підходи до етапізації, кількість і зміст кожного з етапів розвитку електронного урядування є суто індивідуальними. У той же час, зміст першого етапу розвитку електронного урядування є тотожним.

ВИСНОВКИ

Відповідно до визначених у магістерській роботі мети і завдань отримані результати, які в сукупності вирішують важливе наукове завдання щодо впровадження інноваційних технологій в органах публічної влади, як форми здійснення публічної муніципальної влади в умовах розвитку інноваційної «демократії» в Україні. В узагальненому вигляді вони зводяться до таких теоретичних і практичних висновків:

1. Аналіз сучасного стану розвитку системи публічного управління дозволяє зробити висновок про необхідність її переорієнтації на інноваційний тип, зокрема через наявність сукупності негативних тенденцій: - невідповідність інституціональної структури апарату публічного управління потребам суспільству, бізнесу, внутрішнім та зовнішнім пріоритетам держави; - висока вартість публічного управління, його недостатня керованість; - низька якість і прозорість надання публічних послуг; - сучасна структура

органів публічної влади обмежує можливості для економічного, соціального та людського розвитку; - дефіцит висококваліфікованих фахівців в органах публічної влади; - недостатнє застосування результатів наукових досліджень при виробленні та реалізації державної кадрової політики; - високий рівень корупції в органах публічної влади; - низький рівень конкурентоспроможності країни, зокрема за показником якості державних інституцій, внутрішньої та зовнішньої безпеки; - дефіцит інформації про відповідні практики (є відсутньою інформація про стан науково-методичного забезпечення діяльності органів публічної влади); - бюрократичні перешкоди щодо впровадження інновацій в систему органів державної влади України; - низький рівень задоволеності громадян діяльністю органів публічної влади; - депопуляція, старіння населення, бідність, міграція кваліфікованої робочої сили за кордон, маргіналізація підготовлених фахівців; - приватизація більшості промислових підприємств, нерухомого майна, розпаювання землі сільськогосподарського призначення.

2. Підвищення ефективності і результативності публічного управління, посилення відповідальності органів публічної влади за надання якісних послуг населенню стає все більш взаємопов'язаним з розвитком її інноваційної складової, що зумовлює використання широкого спектру інноваційних методів, технологій та інструментів управління. Впровадження інновацій та новітніх технологій стимулює інноваційний розвиток всіх сфер публічного управління, а також здешевлює утримання державного апарату та покращує його роботу. Разом з тим, вироблення та впровадження інновацій в публічному управлінні пов'язано з комплексом відповідних умов та потребує належного забезпечення: нормативно-правового, кадрового, науково-методичного, інформаційного, мотиваційного та фінансового.

3. Аналіз інновацій у системі публічного управління показує як високу ефективність застосування цього поняття для дослідження проблем реформування органів публічної влади, так і змістовний взаємозв'язок управлінських реформ та конкретних управлінських інновацій у соціальній практиці українського суспільства. У певному розумінні можна ототожнити комплекс інновацій у вітчизняному державному управлінні як системний інноваційний процес та адміністративну реформу як процес формування нової системи державного управління. Безсумнівно, що саме впровадження управлінських інновацій як на рівні всієї системи органів державної влади, так і на рівні її окремих складових є основним механізмом здійснення адміністративної реформи, адаптації державного апарату до нових потреб українського суспільства, які виникають у процесі його масштабних модернізаційних трансформацій.

4. Суттєвою перевагою системно-інноваційного підходу до обґрунтування та реалізації реформ в органах публічної влади є також забезпечення комплексного розвитку інноваційного потенціалу всієї управлінської системи. Застосування методології інноваційного менеджменту дає змогу визначити найбільш оптимальні параметри здійснення інновацій кожного структурного компонента системи державного управління в контексті загальної стратегії реформ. При цьому створюються передумови обмеження негативного впливу стихійного адаптування органів державної влади до нових соціальних умов свого функціонування, яке часто пов'язане з удосконаленням застарілих форм та методів державного управління та підпорядкуванням процесу реформ потребам виживання адміністративно-бюрократичної системи.

5. Найбільш важливі подальші дослідження проблематики інновацій у публічному управлінні пов'язані з визначенням критеріїв ефективності управлінських нововведень у контексті загальної стратегії розвитку.

Необхідне також суттєве змістовне вдосконалення Концепції адміністративної реформи в Україні на основі застосування інноваційної методології й особливо системно-інноваційного підходу до проектування управлінських реформ в органах публічної влади.

АНОТАЦІЯ

Блащук К.І. «Впровадження сучасних інноваційних технологій публічного управління в діяльність органів державної влади».

Магістерська робота на здобуття освітнього ступеню «магістр». Чорноморський національний університет імені Петра Могили. – Миколаїв, 2019.

В магістерській роботі охарактеризована проблематика та джерельна базу дослідження впровадження інновацій в публічному управлінні в Україні, сформовано конкретні пропозиції щодо модернізації організаційно-правових форм органів публічної влади через впровадження інноваційних технологій.

Розкрита сутність інновацій, як децентралізованої публічної муніципальної влади територіальної громади.

З'ясовано, що інновація – означає «введення новацій» і найкраще відповідає змісту слова «нововведення». Інновації чи нововведення поширюються на весь спектр соціальних явищ та процесів - новий порядок, новий звичай, новий метод, нова форма управління.

Обґрунтовано, що вкрай важливими є теоретико-прикладне розуміння понять, моделей, принципів побудови та функціонування інноваційної діяльності, стратегічного управління нововведеннями, методики стратегічного аналізу та діагностування інноваційного потенціалу органів публічної влади, моделі прогнозування поширення нововведень тощо. Види та способи технологічного супроводу інноваційної діяльності забезпечують її результативність шляхом використання різного роду інформаційно-комунікаційних і соціальних технологій. Цікавим для розробки є різність технологій (як упорядкований набір методів і засобів, інших інструментів) для підтримки, прийняття та реалізації стратегічного рішення різного характеру, зокрема з узгодження цілей за рівнями управління, визначення пріоритетів інноваційного розвитку системи органів публічної влади тощо. Перелік цих видів і способів супроводу інновацій можна розширити тими, що стосуються організації та управління, сертифікації її результатів.

Встановлено, що реалізація принципу єдиних технічних стандартів в електронному врядуванні передбачає розробку та впровадження технічних регламентів, стандартів, єдиних форматів та протоколів, узгоджених з відповідними міжнародними документами, що стосуються стандартизації та уніфікації діяльності органів влади, надання ними адміністративних послуг, формування електронних інформаційних ресурсів, електронного документообігу, електронного цифрового підпису тощо. Порухення цього принципу взагалі унеможлиблює електронну інтероперабельність та взаємодію органів публічної влади між собою, з громадянами та бізнесом.

Зроблено висновок, що інновації в публічному і муніципальному управлінні треба розглядати як нові форми і методи роботи органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, нові управлінські технології, підходи та інструменти, які використовуються для розв'язання завдань, з одного боку, для удосконалення самої системи публічного управління, а з іншого, – для забезпечення суспільного розвитку.

Ключові слова: інновація, діджиталізація, е-урядування, держава в смартфоні, модернізація, Інтернет.

SUMMARY

Blaschuk K.I. «Implementation of modern innovative technologies of public administration in the activity of public authorities».

The master's thesis describes the problems and the source base of the research on the introduction of innovations in public administration in Ukraine, formulated specific proposals for the modernization of organizational and legal forms of public authorities through the introduction of innovative technologies.

The essence of innovation as a decentralized public municipal authority of the territorial community is revealed.

Innovation has been found to mean "introducing innovations" and best suits the meaning of the word "innovations." Innovations or innovations apply to the whole spectrum of social phenomena and processes - new order, new custom, new method, new form of government. It is substantiated that the theoretical and applied understanding of concepts, models, principles of construction and functioning of innovation activity, strategic management of innovations, methods of strategic analysis and diagnosis of innovation potential of public authorities, models of forecasting the spread of innovations, etc. are extremely important. Types and methods of technological support of innovative activity ensure its effectiveness through the use of various information and communication and social technologies. It is interesting to develop a variety of technologies (such as an orderly set of methods and tools, other tools) to support, adopt and implement strategic decisions of different nature, in particular with the harmonization of goals by levels of government, prioritization of innovative development of the system of public authorities and so on. The list of these types and ways of supporting innovation can be extended to those related to organization and management, certification of its results. It is established that the implementation of the principle of unified technical standards in e-government involves the development and implementation of technical regulations, standards, uniform formats and protocols, consistent with the relevant international documents relating to the standardization and unification of the activities of authorities, the provision of administrative services, the formation of electronic information resources electronic workflow, digital signature and more. Violation of this principle generally prevents electronic interoperability and interaction of public authorities with each other, with citizens and with business.

It is concluded that innovations in public and municipal governance should be considered as new forms and methods of work of executive and local self-government bodies, new administrative technologies, approaches and tools used to solve problems on the one hand, to improve the system itself public administration and, on the other hand, to ensure social development.

Key words: innovation, digitization, e-government, the state in a smartphone, modernization, the Internet.

Анотація українською мовою - обсяг 2669 знаків, англійською – 2574.